

NYUGSZIK TODOROVICS MIHÁLY MINASZ HELYI ÖRM: KATH. PLÉBÁNOS... EGYHÁZI JOGAINK ÉS INTÉZMÉNYEINK LELKES VÉDELMEZŐJE... +1760.JANUÁR 3." A másik vésete: „HÍVEK EMLÉKEZZETEK MEG IMÁITOKBAN E TEMPLOM ALAPÍTÓIRÓL...SIMAY SALAMON ÉS NEJE ROSKA SZIRMA, SIMAY BOGDÁN ÉS NEJE CHÁSZO ULCHATUN..." Karátsony palota, Szamosújvár legszebb épülete: Történeti Múzeum, udvarán római kőfaragványok. A házak magas ácsolatú padlásain szárították a bőröket.

Dés (Dej), történelmet élt templomát a románok felrobbantották. Ferences kolostor. Misztótfalusi Kis Miklós (1650-1702) nyomdász, könyvművész. Megmetszette az örmény betűket is. Hollandia után Kolozsvárott főleg egyházi könyveket nyomtatott. Életrajzírója: Pápai Páriz Ferenc (1649-1716) erdélyi orvos, termékeny író. A dési sóbánya külföldi vegyipar részére termel.

A nagy szombatos per a további vallásújítást akarta megelőzni. A szombatosokat bebörtönözték. **Bonchida** (Bontida) - a losonci Bánffy család építtette a kastélyt, az akkori Magyarország Versaillesét. Bánffy György Erdély kormányzója is volt. Bánffy Miklós: Erdély trilógia. A kastély 1944-ig tökéletes állapotban volt. A németek elrabolták a berendezéseket és fel is gyújtották. A megmaradtakat a lakosság hordta szét: lépcsőket, szobrokat, ablakkereteket... mindent. Két év óta, főleg magyar pénzből, állítják helyre: a tetővel kezdték, hogy ne romoljon rohamosan. Szép arborétuma is volt.

Válaszút (Rasruci), itt született Wass Albert, nagy hazafi és kitűnő író. A Bánffyak huszártiszti lakotanyája, lovardája még a 30-as években. Wass Albert családja megvette. Ő Amerikában a befolyásos embereket iparkodott felvilágosítani a tényleges romániai állapotokról: hogyan is bánnak a nemzetiségekkel. Felolvasás: Wass Albert: „Üzenet haza".

Apahida (Apahida) egykor a kolozsmonostori apátság birtoka volt, akkor Apáthidá-nak nevezték. Kolozsvárra érünk. Szentpéteri katolikus templom. **Szászfenes** (Floresti) 9 km hosszan végignyúló település. I. Rákóczi György a lengyel trónra tört. A törökök a felbérelt tatárokkal verették meg a magyarokat. A tatárok a feladatot túl is teljesítették, mert egész Erdélyt végigpusztították. A Szászfenesi csatában maga a fejedelem is halálos sebet kapott.

dcS - ügyis mint krampusz – beszámolója a januári klubestről

Hagyományteremtő lehet-e egy hirtelen jött ötlet? A Fővárosi Örmény Klub tavaly, 2001-ben ünnepelte meg először farsangi hangulatú, vicces-dalos esttel az újévet. Az ötlet egyszerűen csak „adódott". Támadt néhány ötletem, megírtam, csiszoltam, Saroltának tetszett s elhatároztuk: legyen!

Igen ám, csak hogy egy ilyen döntéssel megindul egy lavina: visszakozni nem lehet, csinálni kell!

Természetesen, ötlet ötletet szült: a helyzet (vagy durvábban fogalmazva: a kényszer) szülte a további ötleteket, hogy ne csupán három-négy percnyi, hanem úgynevezett egész estés műsor kerekedjék. Hogy aztán végül még az Erdélyi Örmény Gyökerek füzetek könnyed hangvétellű „melléktermékeként" az Erdélyi Örmény Kacajok című vicclap is megszületett, az már szinte magától értetődő volt. Sikerült, jó hangulatú est lett belőle, *Dinnyés Jóska* dalaival megtűzdelve. Kell-e folytatni?

Ez nem volt kérdés. Hadd legyen az évi tizenkét klubest egyike viccelődő-gúnyolódó, nevetős hangulatú. A kacagás életünk része, bár, sajnos igen ritkán van benne részünk. Lehet-e folytatni? Megismételhető-e a vidám est úgy, hogy ne csúszunk buta ismétlésekbe? Megcsinálható-e, hogy a kacagás kacagás maradjon és a viccesnek, vagy gúnyosnak szánt anyag ne süllyedjen olcsó poénkodássá? Ez ugyanis mindig nagy probléma; ráadásul a humor igen-igen nehéz műfaj. Gondoljunk csak arra, hogy ha valaki az utcán megbotlik és hasra esik, akadnak, akik jó nagyot tudnak röhögni rajta. Röhögni, de nem kacagni. Nem mindegy tehát, mit akarunk humornak tartani.

Amúgy meg pamfletet, viccet, tréfás jelenetet nem jókedvűen szoktunk írni.

Tévedne, aki úgy képzelné, hogy az ember ül a papír, az írógép, vagy a számítógép képernyője előtt és nagyokat kacarászva, rózsaszínű hangulatban írja a poénokat. Másként van ez; az embereket ugyanis viszonylag igen könnyű megrikatni. Ki tudja, miért, de elég, ha fölemlítünk valami magasztosan keserű témát és máris könnyeket csaltunk a hallgató, vagy az olvasó szemébe. Talán, mert szomorú, nehéz dol-

gokból bőven kijut mindannyiunknak... A nevetetőnek szánt dolgok létrehozása patikamérlegesen méricskélő, komoly, sőt, szinte komor munka.

Ha viszont kacagás az eredménye, akkor megérte.

Nos, a Fővárosi Örmény Klub 2002. január 17-i klubestjével kapcsolatban ezúttal talán elmondhatjuk: igen, megérte. (Bár, lévén a műsor összeállítója, az elhangzó szövegek írója és az egyik szereplő, veszélyes, ha most önmagamot minősítem. De a fel-felhangzó kacagás, a taps talán mégsem merő udvariasságot jelentett, mégiscsak mércéül szolgál és azt bizonyítja, hogy sikerült.)

Különösképpen méltóan hangzott fel taps az elhangzó áriák nyomán. *Zábó Gyula* meleg árnyalatú baritonja és humorérzéke egyaránt hozzásegíti, hogy a választott zenében rejlő összes lehetőséget kihozza. A zongorakísérőként szereplő *Hosmann Erzsébet* pedig sok éves munka során annyira összeszoktak, hogy a közös produkcióban nincs semmiféle merevség, semmi zökkenő. Gyuszi érzi a közönséget, válaszolni képes arra az érdeklődésre, amely ott árad körülötte a levegőben (mert január 17-én áradt feléje, a zene felé az érdeklődés!), és Erzsébet képes az esetleges improvizációkat követni, tolerálni. (Nem zenei improvizációra gondolok, hanem az előadásmód apró változásaira.)

Így aztán elkezdtek egy vonalzó-vásárlós-vakarózós jelenettel... Ez az utolsó héten született, még hozzá azért, mert Zábó kijelentette, hogy a Berlioz-féle Bolhadallal szeretne kezdeni - no, gondoltam, vezessük be valamivel ezt a zenét, kezdjük el valamiféle „felütéssel” az estet. Ültem az íróasztalomnál, bámultam a levegőbe, „bolhászkoztam” Berliozzal s közben a könyvespolcomra tévedt a szemem, amelynek oldalán egy szegen lóg... a fémvonalzó.

Operaénekes barátomról a közönség megtudhatta, hogy prózai színésznek sem utolsó. Valljuk be: két hangon előadva a Hacsek és Sajókian jelenet is jobban élvezhető...

Aztán élvezhettük Papageno áriáját Mozart Varázsfuvolájából, később ugyancsak Mozarttól a híres Regiszteráriát. Ez kedvencem, már jónéhányszor hallottam Zábó Gyula előadásában, szeretem is, ahogyan ő énekl, de ennyire oldottan és könnyedén még soha nem láttam-hallottam tőle.

Végül jött az énekes egyik kedvence, Dulcamara doktor áriája a Szerelmi bájtaltból, Donizettitől. Ebben Zábó minden játékossága érvényesülni tud, olyannyira, hogy a csodaszereket tartalmazó fiolák -amelyeket szerep szerint szétosztogat a doktor - valójában pálinkát tartalmaztak. Az illetendő klubtagok nem merültek el e „csodaszor” élvezetében, így aztán az előadás után az énekes és a krampusz osztóztott rajtuk.

S hogy mi történt még ezen a január 17-i klubesten? Illő módon felavatódott s bemutatkozott egy csodálatos szerzemény: az elektronikus zongora, amely részben a klubtagok egy százalékos adófelajánlásából született. Így hát a lelki gazdagodás mellé boldogan odatehetjük immár az anyagi gazdagodást is. A Korg gyártmányú hangszer ugyanis a jó minőségű erősítővel és két, hatalmas hangfállal kiegészülve igen magas szintű kívánalmaknak is megfelel, igényes zene s igényesen adható elő rajta. Csak győzzük cipelni...

Ha pedig mindehhez hozzá tesszük, hogy a klub háziasszonya, *dr. Issekutz Sarolta* zárásként örömteli tájékoztatást adott az Orly-utcai templom ügyében (erről lásd lapunk Híradójában a részletesebb beszámolót), akkor nyugodtan elmondhatjuk, hogy felszabadult, jó hangulatú klubestünk volt.

* * *

Idézet a január 17-ére megjelent Erdélyi Örmény Kacajok c. kiadványból

Tudományos rovatunk

Klón

Mint azt olvasóink is tudják, a mai világ nagy kérdése a klónozás.

Miről van szó? Eredetileg úgy szaporodunk, hogy a petesejt is, az ivarsejt is visz magával egy kettős spirált, a DNS-molekulát. Megtermékenyüléskor mindkettőjük DNS-láncából leválik az egyik fél, és ez a két, idegen fél alkot egy újat, vagyis elkezdődik az új egyed kialakulása.

Ezért szoktunk családi körben vitatkozni:

- A kis Géza pontosan olyan, mint az anyja!

- Dehogyan, nézz csak rá, kiköpött apja! Tökéletes ellentét... látszólag! Mert mindkettőnek igaza van, hiszen a kis Géza DNS-ének egyik fele a mamától, másik fele a papától származik. Sokszor felsőhajtottunk a történelem során, a nagyszerű, áldozatkész, tehetséges emberek láttán:

- Hát, ilyenekből kellene, hogy több legyen!